

Sprawozdanie z przebiegu obrad 56. Sesji Komisji ds. Ludności i Rozwoju ONZ

10-14 kwietnia 2023

Nowy Jork (USA), główna siedziba ONZ

Tegoroczna sesja Komisji odbywała się pod hasłem przewodnim: „Ludność, edukacja i rozwój zrównoważony”. Prace przygotowawcze do sesji i obrady Komisji odbywały się pod przewodnictwem wybranego rok wcześniej biura, na czele którego stał Gheorghe Leucă, ambasador Mołdawii przy ONZ.

Pierwsza sesja zawierała wystąpienia oficjalne reprezentantów różnych instytucji ONZ (Amina J. Mohammed, zastępca Sekretarza Generalnego ONZ, Natalia Kanem, Dyrektor Wykonawczy, Funduszu Ludnościowego ONZ (UNFPA), Li Junhua, podsekretarz w Economic and Social Affairs, Department of Economic and Social Affairs (UN DESA) Mr. Xing Qu, zastępca dyrektora generalnego, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), które koncentrowały się na kwestii ważności edukacji dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim na znaczeniu edukacji dla sytuacji kobiet, w tym ich zdrowia reprodukcyjnego i gotowości do posiadania dzieci, jak i na znaczeniu edukacji dla sytuacji środowiska naturalnego.

Sesja ta zakończyła się wykładem wprowadzającym austriackiego demografa Wolfganga Lutza. Prof. Lutz skoncentrował się na wskazaniu, jak bardzo w ostatnich kilkudziesięciu latach zmienił się profil edukacyjny ludności współczesnego świata, ilustrując to przykładem Korei Południowej. Znaczenia ma politycznej wola i gotowość do dokonywania przebudowy systemu nauczania, które w przypadku ubogich krajów prowadzą w krótkim czasie do bardzo dużych różnic kohortowych w zakresie poziomu wykształcenia, w długim okresie zaś - do szybkiego wzrostu wydajności i innowacyjności, a w efekcie i wzrostu zamożności. Drugim poruszonym wątkiem był związek pomiędzy przemianami demograficznymi, edukacją a zmianami klimatu, wskazujący na konieczność podejścia do wykształcenia jako do środka adaptacji do zachodzących przemian klimatycznych, ale również jako środka umożliwiającego prowadzenie gospodarki mniej szkodliwej dla środowiska naturalnego. Trzecim wątkiem była kwestia substytucji kwalifikacjami, czy szerszej kapitałem ludzkim, niekorzystnych zmian na rynku pracy pojawiających się w krajach dotkniętych depopulacją. Uwzględnienie podwyższającego się poziomu wykształcenia i wyższej aktywności zawodowej i produktywności wskazuje, iż np. w warunkach UE powyższe czynniki mogą prawie w pełni zrekompensować niekorzystne zmiany liczby i struktury wieku ludności w najbliższych dekadach.

W dalszej części obrad przedstawione zostały oświadczenia grup państw i poszczególnych państw członkowskich akredytowanych przy ONZ.

Sesja popołudniowa rozpoczęła się od panelu dyskusyjnego. Jego uczestnikami byli: Mun Sim Lai, Population Affairs Officer, Population Division, UN DESA; Rachel Snow, Chief, Population and Development Branch, Technical Division, UNFPA; Christopher Castle, Director, Division for Peace and Sustainable Development, UNESCO; Srinivas Reddy, Chief, Skills and Employability Branch, International Labour Organization. Punktem wyjścia były 3 raporty sekretarza generalnego ONZ, odnoszące się do związków między edukacją, ludnością i rozwojem zrównoważonym (https://unitednations.sharepoint.com/sites/DESA-POP/CPD/CPD56_2023/05_Plenary%20meetings/Programme/undocs.org/e/cn.9.2023/2), działań na rzecz implementacji Programu Działań Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju (https://unitednations.sharepoint.com/sites/DESA-POP/CPD/CPD56_2023/05_Plenary%20meetings/Programme/undocs.org/e/cn.9/2023/3), oraz skali środków finansowych potrzebnych do dalszego wdrażania powyższego programu (https://unitednations.sharepoint.com/sites/DESA-POP/CPD/CPD56_2023/05_Plenary%20meetings/Programme/undocs.org/e/cn.9/2023/4).

Panel oraz następująca po nim dyskusja odnosiły się do kilku wątków. Po pierwsze, związków pomiędzy zmianą struktury wieku ludności a potrzebami i możliwościami edukacyjnymi, związanych z tym, że przeznaczanie tego samego udziału PKB na edukację w krajach o młodej i starej strukturze wieku oznacza inne nakłady per capita, co wzmagane jest z reguły odmiennym poziomem PKB w wartościach bezwzględnych. Po drugie, kwestią organizacji i finansowania edukacji, albowiem jedynie w 159 krajach istnieje obowiązek szkolny, zaś 63% krajów członkowskich zapewnia bezpłatną edukację na poziomie przynajmniej szkoły podstawowej. Rodzi się w takim przypadku poważny problem zastępowania lub uzupełniania wydatków edukacyjnych środkami prywatnymi, co oznacza często konieczność wyboru jednego z dzieci, w które się inwestuje (częściej są to chłopcy). Po trzecie, ważności prowadzenia edukacji w zakresie zdrowia prokreacyjnego, ale z uwzględnieniem kontekstu kulturowego i religijnego, aby tego typu edukacja nie była z przyczyn obyczajowo-prawnych odrzucana przez niektóre rządy. Po czwarte, konieczność uwzględniania w międzynarodowych działaniach pomocowych dla najuboższych krajów preferencji dla kształcenia dziewcząt z uwagi na ich zdecydowanie niższy dostęp do usług edukacyjnych. Po piąte, zmniejszenie rozbieżności pomiędzy wiedzą i umiejętnościami nauczonymi w szkołach a wymaganiami rynku pracy, a zatem rozszerzenia edukacji zawodowej, dostarczającej praktycznych umiejętności i w efekcie zmniejszających skalę

bezrobocia osób młodych. Po szóste, wykorzystywanie warunkowych form pomocy materialnej jako bardziej skutecznych niż te bezwarunkowe (przywołano pochodzące z Afryki Subsaharyjskiej dane mówiące, że stypendia czy pomoc finansowa związana z refinansowaniem niektórych wydatków związanych ze szkołą zwiększała liczbę osób chodzących do szkoły o 60%, podczas gdy po wprowadzeniu bezwarunkowych zasiłków rodzinnych liczba ta wzrosła jedynie o 20%). Po siódme, mówiono o konieczności silniejszego uwzględniania migrantów przy projektowaniu systemów szkolnych, aby z definicji osoby takie nie znalazły się na marginesie społeczeństwa. Po ósme, podkreślano wagę uczenia się przez całe życie zarówno z uwagi na postępujący proces starzenia się ludności, coraz dłuższe życie – w tym i zawodowe – jednostek, ale również z uwagi na to, iż z punktu widzenia życia zawodowego w warunkach postępujących zmian technologicznych wzrasta liczba momentów krytycznych w przebiegu życia (oprócz tych związanych z wchodzeniem na rynek pracy i rozpoczynaniem kariery rodzicielskiej pojawiają się nowe, związane z utratą aktualności przez posiadane kwalifikacje).

W dalszej części obrad przedstawione zostały oświadczenia grup państw, poszczególnych państw członkowskich oraz organizacji międzynarodowych akredytowanych przy ONZ.

Drugiego dnia w panelu dyskusyjnym uczestniczyli:

Moderator: Sylvia Paola Mendoza, wiceprzewodnicząca Komisji (Mexico); Maria del Carmen Squeff, stały przedstawiciel Argentyny przy ONZ I wiceprzewodnicząca Komisji ds. Statusu Kobiet; Carolyn Rodrigues-Birkett, Stały przedstawiciel Gujany przy ONZ; Ana Mosiashvili, adwokat zajmujący się tematyką młodzieży z Gruzji I międzynarodowy koordynator Youth Peer Education Network (Y-PEER), Seema Bansal, Dyrektor, Social Impact, Boston Consulting Group, India; Siswanto Wilopo, Profesor Zdrowia Publicznego Dyrektor Centrum Zdrowia Reprodukcyjnego, Gadjah Mada University, Yogyakarta, Indonesia.

Tematyka obrad była dwutorowa, z jednej strony w przypadku Gruzji i Jamajki przedstawiono krajowe doświadczenia związane z promowaniem edukacji odnoszącej się do zdrowia prokreacyjnego i seksualnego oraz działań organizacji młodzieżowych w tym zakresie. Podkreślano przy tym konieczność współpracy z młodzieżą przy opracowywaniu konkretnych działań, jak i w przypadku Gruzji wspomniano o problemach związanych z niechęcią do tej edukacji konserwatywnych środowisk związanych z gruzińską Cerkwią. Z drugiej strony przedstawiciele wspomnianych powyżej międzynarodowych organizacji przedstawiali działania swoich pracodawców na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju.

Sesja ta była najmniej bogata w wartościowe treści, nacechowana była wyjątkowo silnie lokalnym kolorytem warunkującym funkcjonowanie instytucji reprezentowanych przez panelistów.

W dalszej części obrad przedstawione zostały oświadczenia państw członkowskich ONZ. Bezpośrednio po przerwie, o godz. 15.00, wygłoszone zostało oświadczenie w imieniu rządu RP przez członka delegacji wiceprzewodniczącego RRL dr hab. Piotra Szukalskiego, prof. UŁ (polski tekst poniżej).

Panie Przewodniczący, Szanowni Delegaci,

Zrównoważony rozwój to nie tylko prawne zobowiązanie, wynikające z umów międzynarodowych. To konieczność wynikająca z naszych moralnych zobowiązań wobec następnych pokoleń. Polski rząd świadomy owych zobowiązań wdraża długotrwale koncepcję zrównoważonego rozwoju na bazie narodowego dokumentu Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Strategia ta to zbiór priorytetów i instrumentów ich realizacji odnoszących się do wielu sfer życia, ale w każdym przypadku uwzględniająca SDGs.

Jednym z warunków osiągnięcia SDGs jest zapewnienie każdemu członkowi społeczeństwa dostępu do edukacji. Równość szans to kluczowy czynnik powodzenia we współczesnym świecie. Równość ta nie może odnosić się tylko do etapu życia utożsamianego z dzieciństwem i młodością. Przyspieszony rozwój nowoczesnych technologii w coraz większym stopniu wymusza konieczność uczenia się przez całe życie w celu zapewnienia społecznej inkluzji przez całe życie.

Zazwyczaj, kiedy myślimy o korzyściach z edukacji, rozpatruje się je z perspektywy gospodarki, polityki i społeczeństwa. Dla gospodarki edukacja jest ważna, gdyż umożliwia zwiększenie produktywności poprzez dostępny dla wszystkich postęp technologiczny. Dla polityki jej znaczenie związane jest z bardziej świadomą, obywatelską partycypacją. Dla społeczeństwa ważny jest pozytywny wpływ edukacji z perspektywy jej oddziaływania na system wartości, umiejętność krytycznego myślenia, niższą szansę ubóstwa, zdrowie, sprawność, umiejętności komunikacyjne. Edukacja to nie tylko ważny czynnik oddziałujący na gospodarkę, politykę czy społeczeństwo, ale również – a może przede wszystkim – narzędzie umożliwiające osiągnięcie dobrostanu przez poszczególne osoby.

Rząd polski próbuje reorganizować cały system szkolny w sposób umożliwiający sprostanie wymogom współczesności i przyszłości. Powoli odchodzimy od modelu XIX-wiecznej szkoły z jej naciskiem na zdobywanie encyklopedycznej wiedzy, promując learning by doing i uczenie się przydatnych umiejętności twardych i miękkich. Próbujemy uczynić szkołę miejscem bardziej

przyjaznym uczniom i ich rodzicom, jak i nauczycielom. Cały czas ułatwiamy podwyższanie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym i umiejętności cyfrowych. Okres pandemii COVID-19 był pod tym względem czasem przyspieszonych zmian. W ostatnim roku rząd polski rozpoczął zaopatrywanie uczniów w bezpłatne tablety, zdając sobie sprawę z niemożności ucieczki od ucyfrowienia procesu nauczania.

Realizowanych jest wiele nowych programów mających na celu osiągnięcie celów zgodnych z SDGs w zakresie edukacji w zakresie STEAM (nauka, technologie, inżynieria, sztuka i matematyka), organizacji zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, edukacji międzypokoleniowej, wsparcia organizacji pozarządowych zajmujących się wychowaniem dzieci i młodzieży, jak i projektów mających poprawić infrastrukturę nauczania w sferze ICT czy infrastrukturę szkół w zakresie zapewniania dostępu do ciepłych posiłków.

Podjęmowane są również inicjatywy mające na celu zwiększenie liczby wycieczek, mających umożliwić zapoznanie się uczniów z najważniejszymi zabytkami i miejscami ważnymi z punktu widzenia historii Polski i ich walorów przyrodniczych czy zapoznanie się z osiągnięciami nauki i techniki w postaci tworzonych minicentrów nauki.

Inicjatywy takie podejmowane są nie tylko w przypadku szkolnictwa podstawowego i średniego, ale również szkolnictwa wyższego, w przypadku którego najważniejsze programy ukierunkowane są na wspieranie najlepszych studentów w postaci wspierania studenckich kół naukowych, ułatwień finansowych dla rozpoczynania kariery naukowej, zwłaszcza dla osób prowadzących badania o charakterze wdrożeniowym.

Panie Przewodniczący, Szanowni Delegaci,

Polska należy obecnie do krajów, w których występuje depopulacja, co dodatkowo wzmacnia wagę inwestycji w kapitał ludzki. Inwestycje te umożliwiają bowiem częściową kompensację zmniejszającej się wielkości zasobów pracy. Równocześnie edukacja umożliwia zachowanie lepszego zdrowia, a tym samym lepszego i dłuższego życia. Z punktu widzenia ludności wzrost udziału osób dobrze wykształconych, w efekcie i częściej pracujących, oznacza konieczność udostępniania szerszego zakresu usług społecznych umożliwiających godzenie obowiązków rodzinnych, zawodowych, jak i aspiracji konsumpcyjnych, rekreacyjnych czy turystycznych. Rząd polski podejmuje takie działania, obejmując nimi wszystkich obywateli, z nadzieją, że ułatwią one również i w miarę wczesne podejmowanie obowiązków rodzinnych, poprawiając sytuację demograficzną kraju.

Panie, Panowie,

Ostatni rok to czas, gdy z powodu rosyjskiej agresji na Ukrainę Polska przyjęła setki tysięcy wojennych uchodźców z bratniego kraju. Nagle w połowie roku szkolnego przed polskimi szkołami pojawiła się konieczność podjęcia różnych działań, aby w maksymalnym stopniu umożliwić ukraińskim uczniom kontynuację nauki. To ich rodzice wybierali, czy są zainteresowani nauką on-line zgodnie z wymaganiami ukraińskiego systemu szkolnego, czy dołączaniem do polskich klas. Było to niełatwe doświadczenie, z którego wynika jeden ważny wniosek dla społeczności międzynarodowej, a mianowicie konieczność wypracowania narzędzi umożliwiających realizację obowiązku szkolnego w nowym miejscu pobytu w sytuacji masowego uchodźstwa wojennego.

Kończąc, chciałbym zaapelować o pokój, stan, który z europejskiej perspektywy jeszcze niedawno wydawał się czymś tak oczywistym.

Dziękuję za wysłuchanie!

Sesja poranna w środę poświęcana była rozwojowi edukacji w krajach rozwijających się. Jej uczestnikami byli: Moderator Imanuel, wiceprzewodniczący Komisji (Indonezja) Anastasia Gage, Profesor Wydziału Międzynarodowego Zdrowia i Zrównoważonego Rozwoju Tulane University; John Santelli, Profesor Demografii, Zdrowia Rodzinnego i Pediatrii, Family Mailman School of Public Health, Columbia University; Juan Alfaro López, Dyrektor wykonawczy, National Training Institute, Costa Rica; Christina Williams, Rzecznik młodzieży, Jamaica; Ayman Zohry, Profesor, Wydział Socjologii, American University in Cairo, Egipt.

W panelu wskazywano na to, że niewystarczające inwestycje w szkolnictwo na poszczególnych poziomach edukacji uniemożliwiają pełne skorzystanie z dywidendy demograficznej, z uwagi na to, że środków starcza jedynie na zaspakajanie potrzeb szkolnictwa podstawowego. Kraje doświadczające w ostatnich trzech dekadach szybkiego spadku dzietności zwracały uwagę na szybkie ograniczenie dopływu nowych pracowników na rynek pracy, co z kolei zwiększa znaczenie uczenia się przez całe życie i zapewnienia opieki nad dziećmi i innymi osobami zależnymi, aby umożliwić wielu osobom mającym obowiązki opiekuńcze aktywność zawodową, jak i umożliwić dłuższą karierę zawodową. Wskazywano na wiele korzystnych skutków edukacji dla stanu zdrowia poprzez niższą gotowość do podejmowania ryzykownych zachowań, w tym i seksualnych, a konsekwencji niższe prawdopodobieństwo zachorowań na choroby zakaźne przekazywane drogą płciową i niższe prawdopodobieństwo wczesnej ciąży. Wszelkie działania uwzględniać powinny w tym przypadku nie tylko opinie i potrzeby uczniów, ale i ich rodziców, nauczycieli, jak i społeczności lokalnej, w której zamieszkują. Edukacja umożliwia również większą znajomość

własnych praw, zmniejszając prawdopodobieństwo bycia ofiarą wykorzystania na różnych płaszczyznach.

W trakcie pandemii COVID-19 pojawiły się poważne problemy z zapewnieniem odpowiedniego dostępu do edukacji on-line z uwagi w uboższych krajach – np. na Jamajce 40% uczniów nie miał dostępu do Internetu, zaś niekiedy takie problemy dotyczyły i nauczycieli. W efekcie pojawiły się niemożliwość wypełnienia obowiązku zapewnienia przez państwa dostępu do szkolnictwa.

Edukacja zwiększa gotowość do migracji, ponieważ wykształcenie mają bardziej ambitne jednostki, a na dodatek wyposażane są one w umiejętności ułatwiające adaptację w nowym miejscu. Niestety prowadzi to często do drenażu mózgow i ucieczki z ubogich krajów najlepiej wykształconych osób. Jednocześnie pojawia się po stronie krajów przyjmujących konieczność dostosowania swoich systemów kształcenia – w tym i dokształcania zawodowego – do potrzeb imigrantów. Bez takich działań nie będzie możliwe pełne wykorzystanie z kapitału ludzkiego przynieszonego przez nich, będą pracować poniżej posiadanych kwalifikacji i nie w tych branżach, które najbardziej potrzebują nowych pracowników. Potrzebne są również często dodatkowe zajęcia dla dzieci imigrantów z uwagi na ich niższe umiejętności językowe, a zatem często niższe osiągnięcia szkolne.

Wyartykułowana została również konieczność uwzględniania przy konstruowaniu systemów edukacyjnych tego, że nie wszyscy uczący się to osoby młode a potrzeby tych osób również muszą być z góry uwzględniane. Podkreślano przy tym ważność silnego przedstawicielstwa samorządu uczniowskiego i studenckiego jako partnera dla decydentów, dostarczającego informacji o zmieniających się wraz z dochodzeniem kolejnych kohort potrzebach edukacyjnych i okołoedukacyjnych.

Wyłaniająca się ekonomia wielokrotnego używania oraz „zielone” i „niebieskie” miejsca pracy stanowią nie tylko wielką możliwość rozwoju ekonomicznego, ale również zbliżają nas do rozwoju zrównoważonego. Pojawianie się, np. samodzielnej produkcji energii stwarza również potrzebę wyposażenie mieszkańców w nowe podstawowe umiejętności ich obsługi, a dodatkowo tworzy wiele miejsc pracy.

W przyszłości potrzebne jest większy nacisk na zaspokojenie potrzeb specyficznych grup (dziewczęta w ciąży, młodzi rodzice, osoby niepełnosprawne, uchodźcy i migranci), zwiększenia nakładów na infrastrukturę szkolną i zwiększenie nakładów w jakość kształcenia nauczycieli. Potrzebne są również wzmożone inwestycje w rozwój kierunków tzw. STEAM, zwłaszcza w krajach najuboższych, aby i one mogły w pełni skorzystać z owoców postępu technologicznego.

W dyskusji podkreślano brak znacznego międzynarodowego zaangażowania w budowanie stałego finansowania edukacji w krajach najuboższych, potrzebujących w największym stopniu takiego wsparcia. Dotyczy to przede wszystkim krajów ogarniętych wojną, w tym i wojną domową, w których wpływy budżetowe są bardzo ograniczone. Dodatkowo w czasie pandemii COVID-19 wyraźnie zmniejszyło się dotychczasowe zaangażowanie finansowe najbogatszych państw. Innym wątkiem były kwestie związane z promowaniem edukacji odnośnie do zdrowia prokreacyjnego i zachowań seksualnych w kontekście zaangażowania i oczekiwań poszczególnych stron – rodziców, uczniów, społeczności lokalnych i władz państwowych. Innym pytaniem było to o możliwości zmiany paradygmatu nauczania z uwagi na zmiany technologiczne.

W dalszej części obrad przedstawione zostały oświadczenia państw członkowskich ONZ oraz międzynarodowych organizacji akredytowanych przy ONZ.

Poranna sesja w czwartek, odbywająca się w formule debaty ekspertów, poświęcona perspektywom demograficznym świata i jego regionów oraz pracom podejmowanym w tym względzie przez instytucje reprezentowane przez uczestników, jako mówców miała:

Moderator: John Wilmoth, Director, Population Division, UN DESA; Ayaga Agula Bawah, Director, Regional Institute for Population Studies, University of Ghana, Piedad Urdinola, Director, National Administrative Department of Statistics, Colombia; Elżbieta Gołata, professor of Economics, Poznań University of Economics and Business, Poland; Mohammad Mainul Islam, Professor, Department of Population Sciences, University of Dhaka, Bangladesh.

Otwierając panel, J. Wilmoth przypomniał o najnowszej prognozie ludności świata opracowanej przez ONZ i jej podstawowych wynikach, a zwłaszcza o innowacjach w tym zakresie (udostępnienie danych dla jednorocznych grup wieku, szacunki płodności dla kobiet w wieku 10-14 lat, która w wielu krajach Południa jest wciąż wysoka).

W dyskusji wspomniano o wyzwaniach związanych z wciąż bardzo szybkim wzrostem ludności w krajach Afryki – niskie wykształcenie, bezrobocie, przestępczość, nielegalna migracja – które zostały wzmocnione przez COVID-19. ONZ wyznaczył na terenie tego kontynentu 2 instytucje jako współpracujące z zakresie badań demograficznych, prowadzących np. edukację w tym zakresie, jak i służące rządowi kontynentu w przygotowywaniu rekomendacji politycznych. Z kolei z perspektywy Kolumbii i tamtejszego urzędu statystycznego najważniejsze są masowe migracje odbywające się na terenie tego kraju i pobliskich krajów, głównie w kierunku północnym. Innym problemem jest szybkie starzenie się wynikające z szybkiego obniżenia się współczynników dzietności, co prowadzi do wymogów zmiany infrastruktury, systemu ochrony zdrowia i opieki nad osobami

niesamodzielnymi. Innym problemem jest konieczność uwzględniania bardzo dużego zróżnicowania etnicznego, zdrowotnego i społecznego społeczeństw Ameryki Płd. Z kolei, jeśli idzie o Polskę, mowa była o depopulacji, starzeniu się i przekształceniu z kraju emigracji w kraj imigracyjny oraz o braku pełnej strategii demograficznej, podkreślano zwłaszcza wagę właściwej polityki zdrowotnej i migracyjnej. Mowa była również o działaniach KND PAN. W przypadku Bangladeszu widoczny jest powolny spadek tempa wzrostu ludności, głównie dzięki obniżeniu się TFR do 2,3, co dokonało się głównie dzięki wyraźnemu obniżeniu się wczesnej płodności. Wciąż jednak małżeństwa bardzo młodych kobiet jest znacznym problemem. Jednocześnie podkreślono wagę migracji zagranicznych, głównie kobiet, dzięki którym do kraju wpływa corocznie powyżej 100 mld \$ środków wysyłanych przez emigrantów do rodzin.

W drugiej turze pytań, odnoszących się do korzystania z danych gromadzonych, wytwarzanych i publikowanych przez UN Population Division, pojawiły się następujące kwestie (w przypadku powtarzania się wspomniane tam, gdzie były wymienione za pierwszym razem). W przypadku Afryki dla niektórych państw są to jedynie dostępne projekcje. Podkreślano przy tym to, że ONZ udostępnia oprogramowanie i przeprowadza szkolenia, ułatwiając przygotowanie projekcji krajowych. Jednym w tym przypadku wciąż istnieje potrzeba dalszych działań w zakresie szkoleń oraz ułatwienia dostępu do bardziej szczegółowych danych. W przypadku Kolumbii pojawił się wątek odwoływania się do metodologii i wyników ONZ jako swoistego punktu porównawczego dla krajowych projekcji. Co więcej, pojawił się zarzut, iż krajowi eksperci posiadają lepszą wiedzę o kontekście społecznym i gospodarczym, co prowadzi z reguły do lepiej dopasowanych do rzeczywistości wyników przewidywań. W przypadku Polski zaznaczono wartość wynikającą z tego, iż projekcje ONZ publikowane są systematycznie. Choć równocześnie zaznaczono wartość ostatniego spisu powszechnego jako źródła poprawiającego jakość danych. Równocześnie wskazano na konieczność integrowania różnych źródeł i baz danych. W przypadku Bangladeszu doceniono zwłaszcza łatwość dokonywania międzynarodowych porównań dzięki dostępowi do portalu Population Division. Zasugerowano dodatkowo wprowadzenie specjalnego modułu dla młodych badaczy, w którym uzyskaliby możliwość monitorowania przez bardziej doświadczonych badaczy z ONZ poprawności swoich prac badawczych.

W generalnej dyskusji zaproponowano powołanie specjalnego systemu stypendiów dla młodych badaczy z zakresu demografii z najuboższych krajów (Kuba). Zaznaczono konieczność większego zwracania uwagi na specyfikę sytuacji demograficznej i wpływu tejże na osiągnięcie SGDów w krajach podlegających depopulacji i szybkiemu starzeniu się (Rosja). Zapytano o możliwość uszczegółowienia danych ONZ o kwestie odnoszące się do subpopulacji

na bazie, np. niepełnosprawności czy ludności rodzimej w krajach Ameryki (Honduras). Zapytano o doświadczenia z Bangladeszu odnośnie do możliwości ograniczania wczesnego ożenku przez dziewczęta (Nigeria). Zapytano o możliwości uzyskiwania z ONZ danych nt. międzynarodowych migracji dla tego kraju, w tym migracji tranzytowych (Sudan). Zapewniono o chęci dalszej współpracy z ONZ w zakresie dostarczania danych jak najwyższej jakości (Chiny). Wspomniano o próbach podejmowanych dzięki UNPF w krajach Ameryki Płd. szacowania skali migracji międzynarodowych dzięki wspólnemu porównywaniu danych pochodzących z sąsiadujących krajów (Dominikana). Podkreślono, że spadek tempa wzrostu ludności świata nie idzie w parze ze spadkiem konsumpcji, a wręcz przeciwnie (Ghana). Podziękowano za udostępnienie danych i ułatwienie międzynarodowej współpracy w zakresie gromadzenia i przekazywania danych, zwłaszcza w zakresie migracji międzynarodowych (ECLAC).

Tego samego dnia zakończyło się wypowiedzianie oświadczeń krajów i organizacji międzynarodowych akredytowanych przy ONZ.

O godz. 12.00 odbyło się spotkanie prof. Piotra Szukalskiego z polskim ambasadorem przy ONZ p. Krzysztofem Szczerskim i jego zastępcą p. Joanną Skoczek w siedzibie Stałego Przedstawicielstwa RP przy ONZ na Trzeciej Alei. Spotkanie poświęcone było przedstawieniu dotychczasowych ustaleń tegorocznej sesji Komisji ds. Ludności i Rozwoju oraz sytuacji demograficznej Polski i wynikających stąd wyzwań dla statystyki i relacji międzynarodowych. Ostatniego dnia w piątek posiedzenie Komisji zaczęło się z dużym opóźnieniem z uwagi na otrzymany przez delegację wieczorem o 22.30 czasu nowojorskiego zmienioną propozycję rezolucji. Pomijając głosowanie nad tematem sesji w 2025 r. (Ensuring healthy lives and promoting well-being for all at all ages – Zapewniając zdrowe życie i promując dobrostan dla wszystkich niezależnie od wieku), cała pozostała dyskusja związana była z wyrażaniem sprzeciwu wobec tej propozycji (22 kraje pod przewodnictwem Rosji) – z uwagi na dodanie do wstępnie wynegocjowanej wersji paragrafów 16 i 17, późne przesłanie propozycji, brak konsultacji wprowadzonych zmian i brak propozycji w innym języku niż angielski wbrew procedurom ONZ – lub też wyrażaniem poparcia dla propozycji. W rezultacie sesja zakończyła się bez przyjęcia projektu rezolucji.

*Przygotował dr hab. Piotr Szukalski, prof. UŁ,
Wiceprzewodniczący RRL*